

Raadsvoorstel

Raadsvergadering

13 december 2021

Commissie Ruimte

29 november 2021

Afdeling en opsteller

ROW/R. Bijsterbosch/0578-699494/r.bijsterbosch@heerde.nl

Portefeuille

W.I. Meijer

Programma

Ruimte, Wonen en Ondernemen/Economie

Opnemen in Bestuursagenda

nee

Agendapunt

9.

Onderwerp

Voortzetting Ondernemersfonds gemeente Heerde

De raad besluit om:

1. Kennis te nemen van de 'Evaluatie Ondernemersfonds gemeente Heerde 2019-2021';
2. Blijvende voortzetting van het Ondernemersfonds gemeente Heerde vanaf 2022, conform de uitvoering van het fonds vanaf de opstart in 2019, met uitzondering van de wijze van bepaling van het subsidiebedrag (zie beslispunt 3 en 4);
3. De te verlenen subsidie over 2022 te bepalen op het gemiddelde van de meeropbrengst van de OZB ten gevolge van de verhoging van het OZB-tarief niet-woningen eigendom/gebruik over de jaren 2019 en 2020;
4. De te verlenen subsidie over 2023 tot en met 2026 te bepalen op het gemiddelde van de meeropbrengst van de OZB ten gevolge van de verhoging van het OZB-tarief niet-woningen eigendom/gebruik over de jaren 2019, 2020 en 2021, waarbij de hoogte van de bijdrage vanaf 1 januari 2024 jaarlijks zal worden geïndexeerd op grond van de door de gemeente gehanteerde prijsindex.
5. Het ondernemersfonds gemeente Heerde om de 5 jaar mede kwalitatief te evalueren, voor het eerst eind 2026.

Inleiding

Op 17 december 2018 is door de raad ingestemd met de komst van een gemeentebreed ondernemersfonds. Het doel van het Ondernemersfonds gemeente Heerde (hierna te noemen OFGH) is om ondernemers een structurele financiële positie te bieden. Hiermee worden activiteiten en maatregelen in het algemeen belang van ondernemers in gang gezet die anders niet georganiseerd zouden worden. Het stimuleert ondernemers om zich goed te organiseren en sluit risico's op 'freeridersgedrag' uit. Uiteindelijk dragen de gezamenlijke bestedingen van de ondernemers bij aan het vestigingsklimaat en economische ontwikkeling in de gemeente. Een succesvol ondernemersfonds betekent ook een verhoogde organisatiegraad en ondernemersvertegenwoordiging in de gemeente.

Het ondernemersfonds is ingesteld met een pilotperiode van 3 jaar. Op 1 januari 2022 loopt deze periode af. Zoals afgesproken bij instelling van het fonds, hebben er evaluaties plaatsgevonden naar de ontwikkeling en het functioneren van het fonds. De resultaten van de evaluatie over de driejarige periode zijn gepresenteerd in bijgaand stuk.

Hieruit blijkt dat ondernemend Heerde het fonds goed weet te vinden en het aantal aanvragen en de hoogte van de aanvragen inmiddels ieder jaar stijgen. Uit het verslag blijkt dat het OFGH een niet meer weg te denken stimuleringsfonds is geworden voor alle ondernemers uit de gemeente Heerde. Op grond hiervan verzoekt het bestuur van het OFGH het volgende:

1. Het Ondernemersfonds gemeente Heerde te continueren vanaf 2022 voor een periode vanaf minimaal 5 jaren, met een jaarlijkse overlegstructuur’;
2. De jaarlijkse toekenning van het de subsidie te vereenvoudigen door een voortschrijdend gemiddelde te hanteren over de meeropbrengsten over de afgelopen 3 jaren;
3. De teruggave regeling voor de agrarische sector in stand te houden, met dien verstande dat deze uitzondering per direct wordt opgeheven zodra uit andere sectoren ook om een teruggave wordt gevraagd.

Beoogd effect

Het continueren van het Ondernemersfonds gemeente Heerde. Het ondernemersfonds gemeente Heerde is een verbindende factor tussen de ondernemers, inwoners, verenigingen, belangengroeperingen, gemeente, e.d. De gezamenlijke bestedingen van de ondernemers binnen het ondernemersfonds dragen bij aan de economische ontwikkeling en vestigingsklimaat in de gemeente.

Bevoegdheid / Juridisch kader

- Artikel 147 lid 2 Gemeentewet

Eerdere besluitvorming en kaders

- Besluit raad 17 december 2018: instellen OFGH met de voorwaarden:
 - restitutieregeling voor de agrarische sector over 2019;
 - convenant uit te werken met de Stichting met inspanningsverplichting vergroting draagvlak sectoren;
 - afspraken Stichting over restitutieregeling vanaf 2020;
 - na 1 jaar te evalueren en met een voorstel te komen voor de behandeling van de OZB-verordening 2021
- Advies commissie Ruimte 11 november 2019: continueren van het OFGH vanaf 2020:
 - Teruggave regeling alleen voor de agrarische sector voort te zetten’
 - Uitvoering van de heffing vanaf 2020 mee te nemen in het raadsvoorstel OZB-heffing.

Argumenten

1. Kennisnemen van de 'Evaluatie Ondernemersfonds gemeente Heerde 2019-2021'

De afloop van de 'pilot' periode van drie jaar (2019-2021) is nu bijna bereikt en zoals afgesproken, is een evaluatie uitgevoerd naar het functioneren van het fonds. De uitkomsten van de evaluatie over drie jaar zijn te vinden in bijgevoegd document. De uitkomst hiervan is positief.

Conform een afspraak bij instelling van het ondernemersfonds, is er reeds eerder in november 2019 een tussentijdse 'korte' evaluatie opgeleverd over de 'restitutieregeling', 'het convenant' en over de 'uitvoering van de heffing van de OZB-gelden vanaf 2020'. De raadscommissie ruimte was positief over de tussentijdse evaluatie en het continueren van het fonds conform de opstart vanaf 2019. De gemelde aandachtspunten van de raadscommissie zijn besproken met het bestuur van het OFGH. Naast dit evaluatieverslag over de driejarige periode levert het bestuur conform de afspraken uit de opgestelde Uitvoeringsovereenkomst, jaarlijks een financieel verslag en jaaroverzicht aan bij de gemeente. Deze verslagen worden door ons beoordeeld en aandachtspunten worden besproken met het bestuur van het OFGH. Op basis van deze verslagen wordt uiteindelijk de definitieve subsidietoekenning jaarlijks vastgesteld.

In de afgelopen drie jaar is er op uitvoeringsniveau dus al op verschillende momenten tussentijds geëvalueerd en zijn de uitkomsten positief.

2. In te stemmen met voortzetting van het Ondernemersfonds gemeente Heerde

Uit de resultaten van de evaluatie blijkt, dat veel ondernemers en/of collectieven van ondernemers het fonds weten te vinden en in te zetten. Na een vliegende start in 2019 is het bestuur voortvarend aan de slag gegaan met de doelstellingen voor de toekomst. Dit ook aan de hand van de aandachtspunten uit de raadscommissie van november 2019. Ondanks de memorabele jaren van 2020 en 2021 door de coronacrisis, zijn veel sectoren toch in meer of mindere mate actief bezig met het indienen en uitvoeren van projecten. Dit laat ook het draagvlak om het fonds voor te zetten zien. Het fonds heeft zich bewezen als stimuleringsfonds voor heel veel ondernemers uit de gemeente Heerde. Voortzetting geeft ook het bestuur van het fonds de kans om nog met de minder betrokken sectoren (zorg, sport, onderwijs, agrarische sector) aan de slag te gaan, om ze te blijven stimuleren om gebruik te maken van het fonds en prachtige kansen die dit fonds biedt om gezamenlijke vraagstukken op te pakken om zo samen de economische ontwikkeling in de gemeente te laten groeien. De gesprekken met de agrarische sector hebben tijdens de pilotperiode niet tot andere inzichten geleid. Voorgesteld wordt om de bestaande teruggave regeling voor deze sector te continueren. Daarbij geven wij u mee dat het continueren van de 'teruggave regeling' wel een juridisch risico kan vormen. Zie hiervoor punt 6 onder de Kanttekening. Om de komende jaren te zorgen voor draagvlak onder geheel ondernemend Heerde, is het van belang dat er blijvend gewerkt wordt aan een goede en duurzame oplossing. De gesprekken met de agrarische sector maar ook met de andere genoemde sectoren zullen de komende jaren op de agenda blijven staan.

Ambtelijk en bestuurlijk zijn wij zeer positief over de werkwijze van het fonds en de mooie projecten en ontwikkelingen die zijn voortgekomen op basis van dit fonds voor het economisch functioneren in Heerde. Vooral ook de verbindingen die ontstaan tussen ondernemers en/of sectoren is een mooie positieve ontwikkeling. Met de grote opgaven die op ons afkomen is het vooral ook belangrijk om samen hier stappen in te zetten en met elkaar in gesprek te blijven. Dat er dan middels een fonds, sneller en makkelijker verbindingen kunnen worden gelegd onder de ondernemers, zal ook naar de toekomst toe een positieve uitwerking hebben.

Op basis van deze resultaten wordt geadviseerd om in te stemmen met het verzoek om voortzetting van het Ondernemersfonds gemeente Heerde vanaf 2022 en bij de uitvoering van OFGH geen wijzigingen aan te brengen, behalve op het punt van de subsidiebijdrage. Zie voor verdere onderbouwing de volgende punten onder de argumenten en de kanttekeningen.

3. Ondernemersfonds gemeente Heerde om de 5 jaar te evalueren

Het inbouwen van een structureel evaluatiemoment is noodzakelijk om blijvend te toetsen of het draagvlak voor het ondernemersfonds aanwezig is. Jaarlijks toetst het bestuur van het OFGH zelf mogelijke verbeterpunten om zo tijdig te kunnen bijsturen. Deze punten zullen op grond van de te verlengen Uitvoeringsovereenkomst ook meegenomen worden in het jaarverslag. Waar nodig kan er vanuit de gemeente dan ook tijdig worden geanticipeerd op het functioneren. Dit is in ieder geval jaarlijks het geval bij de vaststelling van de subsidie. Een evaluatieperiode van 5 jaar geeft een zekere continuïteit voor de projecten van de ondernemers. Tegelijkertijd wordt hiermee geborgd, dat op vaste evaluatiemomenten stilgestaan wordt bij het functioneren van het fonds en het draagvlak onder de ondernemers. De voorgestelde 5-jarige periode wordt bij veel Ondernemersfondsen in het land gehanteerd en sluit qua periode ook aan bij de wettelijke termijn bij een BIZ (bedrijven Investeringszone). Het eerst volgende evaluatiemoment zal eind 2026 plaatsvinden.

4. Vereenvoudigen toekenning subsidiebijdrage t.b.v. OFGH

De afgelopen drie jaar is gebleken, dat de toekenning van de subsidiebijdrage t.b.v. het fonds voor beide partijen veel extra administratieve uren met zich meebrengt. Voor ons als gemeente is bij de

jaarlijkse definitieve vaststelling van de subsidiebijdrage niet met één druk op een knop zichtbaar wat wij uiteindelijk definitief als meeropbrengsten voor de specifieke groep hebben opgehaald. Voor het OFGH blijft tot aan de definitieve vaststelling onzeker wat uiteindelijk het definitieve subsidiebedrag zal zijn. Aangezien de vaststelling altijd pas een half jaar na afloop van het kalenderjaar plaatsvindt conform onze subsidieverordening, ontstaat er voor het OFGH ook een financieel risico achteraf. In overleg wordt nu voorgesteld om vanaf 2022 over te gaan naar een te verlenen subsidie (van te voren vastgesteld bedrag), te bepalen op het gemiddelde van de meeropbrengst van de OZB ten gevolge van de verhoging van het OZB-tarief niet-woningen eigendom/gebruik. Zie voor verdere onderbouwing het kopje Geld.

5. Subsidie versus Algemene wet bestuursrecht

Subsidie kan alleen in incidentele gevallen zonder subsidieregeling worden verstrekt, mits dit voor ten hoogste vier jaren is. Met een verlenging van minimaal 5 jaren (zie Argumenten punt 3) wordt die termijn overschreden. Wanneer besloten wordt om dit voort te zetten, moet hiervoor op grond van artikel 4:23, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht een subsidieregeling worden opgesteld. Dit is een bevoegdheid van het college.

Kanttekeningen

6. Risico continueren 'teruggave regeling' agrarische sector uit het fonds

Vanaf de invoering van het OFGH per 1 januari 2019 geldt er een teruggaveregeling voor de agrarische sector. Het bestuur van het OFGH voert deze regeling uit, op grond van uw raadsbesluit van december 2018. Recent is met een rechterlijk uitspraak van het Hof Den Haag in een andere gemeente een aantal juridische onzekerheden gekomen in het uitvoeren van zo'n teruggaveregeling. Volgens de uitspraak van het Hof is achteraf teruggave verlenen aan bepaalde groepen (zoals in Heerde de agrarische sector) in strijd met de wettelijke regeling van de onroerende-zaakbelasting, waarbij geen nader onderscheid mag worden gemaakt tussen verschillende categorieën gebruikers of eigenaren van onroerende zaken. Bij deze uitspraak zijn echter de nodige kanttekeningen te plaatsen. Bovendien is de situatie van de betrokken gemeente niet volledig vergelijkbaar met de situatie in Heerde. Daarnaast wordt nu voorgesteld om over te gaan naar de vaststelling van een vaste jaarlijkse afdracht aan het ondernemersfonds, die los staat van de ozb-opbrengst (zie voorgaand punt 4). Daardoor kan er sowieso geen sprake meer zijn van strijd met de wettelijke regeling van de ozb. Om die reden adviseren wij u om de huidige werkwijze van de uitvoering van het OFGH vanaf de start op 1 januari 2019 te continueren, met uitzondering van de wijze van bepaling van het subsidiebedrag. Als ontwikkelingen in de jurisprudentie of in de huidige teruggaveregeling daar aanleiding toe geven, komen wij bij u terug met een nieuw advies.

7. Actief inspelen op conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie is belangrijk om draagvlak te behouden

Om ook in de komende jaren het draagvlak voor het ondernemersfonds te behouden is het belangrijk dat er actief ingespeeld wordt op de conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie om door te gaan tot het verder professionaliseren met aandacht voor een aantal genoemde thema's (pagina 3 verslag). Het bestuur van de OFGH staat hiervoor primair aan de lat, aangezien het fonds voor ondernemers en door ondernemers is, waarin de gemeente faciliteert. De gemeente denkt wel mee met het bestuur van het ondernemersfonds en zal via de jaarlijkse verslagen of op verzoek van het bestuur ook advies meegeven aan het bestuur van het OFGH.

Zeker als het gaat om de discussie rondom de agrarische sector is het van belang een goede en duurzame oplossing te vinden.

8. Risico andere berekeningswijze maximaal toe te kennen subsidiebedrag

De keuze voor een andere berekeningswijze van het maximaal toe te kennen subsidiebedrag (subsidieplafond) betekent dat de subsidieverstrekking wordt losgekoppeld van de werkelijke ozb-

opbrengst. Theoretisch brengt dat een risico met zich mee dat de afdracht aan het ondernemersfonds door indexatie hoger wordt, en de opbrengst voor de algemene middelen daardoor per saldo minder wordt. Bij de jaarlijkse vaststelling van de nieuwe ozb-tarieven wordt echter rekening gehouden met de areaaluitbreiding en ontwikkeling van de WOZ-waarde. Het daaruit volgende tarief wordt vervolgens ook geïndexeerd (of anderszins verhoogd indien een hogere ozb-opbrengst noodzakelijk is). Het risico dat dit leidt tot afname van de algemene middelen is dus klein, zolang de ozb-opbrengst en -tarieven ook ieder jaar minimaal worden geïndexeerd.”

Geld

U heeft in uw vergadering van 17 december 2018 besloten de meeropbrengst van de OZB ten gevolge van de per 1 januari 2019 ingaande verhoging van het OZB-tarief niet-woningen eigendom/gebruik via een subsidie beschikbaar te stellen aan de stichting Ondernemersfonds gemeente Heerde. 80% van dit bedrag werd bij verlening aan de stichting overgemaakt en het restant (20% van het inbare bedrag voor dat subsidiejaar), werd bij vaststelling van de subsidie in het jaar erna overgemaakt. Het berekenen van het restant is in de praktijk moeilijk uitvoerbaar, omdat onzeker is of opgelegde aanslagen ook daadwerkelijk worden betaald. Bijvoorbeeld omdat op de datum dat de vaststelling van de subsidie moet plaatsvinden, niet altijd duidelijk is of ingediende bezwaren tegen deze belastingheffing al dan niet gegrond verklaard worden. Daarnaast is ons financiële systeem niet zo ingericht waarbij met één druk op de knop een totaal overzicht van betaalde OZB gelden voor een specifieke groep zichtbaar is.

Voorgesteld wordt de hoogte van de te verlenen subsidie vanaf 2022 te bepalen op het gemiddelde van de meeropbrengst van de OZB ten gevolge van de verhoging van het OZB-tarief niet-woningen eigendom/gebruiker over drie voorgaande jaren. Het voordeel hiervan is dat het OFGH vooraf weet met welk subsidiebedrag rekening gehouden kan worden.

Voor het subsidiejaar 2022 wordt éénmalig een berekening gemaakt over twee jaar (2019 & 2020) in plaats van drie jaar. Dit in verband met het feit dat het fonds pas is ingesteld vanaf 1 januari 2019, het daadwerkelijk geïnde bedrag over het jaar 2021 nog niet bekend is en omdat de bekendmaking van het subsidiebedrag altijd voorafgaand aan het subsidiejaar plaatsvindt. Voor 2023 gelden dan de jaren 2019, 2020 en 2021. Vanaf 2024 wordt dan het voor 2023 vastgestelde bedrag jaarlijks geïndexeerd op grond van de door de gemeente gehanteerde prijsindex. De subsidie wordt uiterlijk 31 december in het jaar voorafgaand aan het subsidiejaar verleend. Het subsidiebedrag wordt als voorschot bedrag uitbetaald. Overeenkomstig de bepalingen in de Algemene subsidieverordening gemeente Heerde 2020 wordt de subsidie na overlegging van de benodigde stukken in het navolgende jaar vastgesteld.

Communicatie

De gemeente maakt het besluit bekend aan het bestuur van het OFGH.

Inclusiviteit

-

Cittaslow

Het ondernemersfonds past zeer goed binnen de gedachte van Cittaslow. Het fonds zorgt voor bevorderen van samenwerking met collectieve belangen van ondernemers dat daarmee tot een aantrekkelijk ondernemingsklimaat en leefomgeving zal leiden.

Inkoop en SROI

-

Uitvoering

Extern

Na instemming zal de samenwerking tussen de gemeente en Stichting Ondernemersfonds gemeente Heerde op de gebruikelijke wijze gecontinueerd worden. Dit zal worden vastgelegd in de te verlengen Uitvoeringsovereenkomst. Dit is een bevoegdheid van het college.

Het bestuur van de OFGH zal zich buigen over de conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie en onderneemt hier waar nodig actie op. De ambtelijke contactpersoon vanuit de gemeente zal waar nodig het bestuur hierin ondersteunen.

Het ondernemersfonds wordt structureel elke 5 jaar geëvalueerd om het draagvlak goed in beeld te hebben en te behouden. De volgende evaluatie wordt medio 2026 uitgevoerd.

Intern

De gemeente is de afgelopen jaren nauw betrokken geweest in het voortraject en de opstartfase van het ondernemersfonds. Het ondernemersfonds staat nu en de rol van de gemeente is nu hoofdzakelijk facilitair. Het nu voorliggende model zal het proces van de afhandeling van de subsidiegelden vereenvoudigen. Zie hiervoor het kopje Geld.

Verder zullen wij de komende periode de jurisprudentie op de voet volgen inzake de uitkomsten van de 'teruggave regeling' en de juridische houdbaarheid hiervan.

Advies commissie(s)

Dit wordt ingevuld nadat het advies is behandeld in de commissievergadering.

Heerde, 2 november 2021

Het college van Heerde

drs. J.W. Wiggers

B. van Zuthem

, burgemeester

, gemeentesecretaris

Bijlagen:

1. Raadsbesluit Voortzetting Ondernemersfonds gemeente Heerde
2. Evaluatieverslag OFGH 2019-2021;

Ter inzage:

geen